

Zagreb, 27. rujna 2017.

Priopćenje o nastavku primjene stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala za Republiku Hrvatsku za četvrto tromjesečje 2018. godine

Hrvatska narodna banka u skladu s člankom 123. Zakona o kreditnim institucijama ("Narodne novine", br. 159/2013., 19/2015. i 102/2015.) objavljuje da će se Odluka o stopi protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala ("Narodne novine", br. 9/2015.), kojom je određena stopa protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala od 0%, primjenjivati i u četvrtom tromjesečju 2018. godine.

Odlukom o stopi protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala ("Narodne novine", br. 9/2015.) omogućena je upotreba instrumenta kojim se može djelovati u slučaju potrebe za ograničavanjem prekomjernoga kreditnog rasta, a radi se o varijabilnom zahtjevu za kapital koji ovisi o cikličkoj komponenti relativnog jaza zaduženosti privatnog sektora (tj. omjeru kredita odobrenih stanovništvu i nefinancijskim poduzećima i bruto domaćeg proizvoda)¹. Navedenom Odlukom određena je stopa protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala od 0% s datumom primjene od 1. siječnja 2016. Na temelju nove analitičke ocjene evolucije sistemskih rizika cikličke prirode HNB objavljuje da se zadržava ista visina stope od 0%, koja će se primjenjivati u četvrtom tromjesečju 2018., odnosno od 1. listopada 2018. U skladu s člancima 119., 123. i 380. Zakona o kreditnim institucijama objavljuju se i relevantne informacije.

Rast gospodarske aktivnosti u Hrvatskoj u drugom se tromjesečju 2017. ubrzao zahvaljujući povećanju domaće potražnje (prije svega osobne i državne potrošnje), te je godišnja stopa rasta realnog BDP-a porasla na 2,8%. Na porast osobne potrošnje utjecali su nastavak povoljnih kretanja na tržištu rada, povoljne izmjene zakona o oporezivanju dohotka i blagi porast plaća u privatnom sektoru. Na tržištu rada nastavila su se dosadašnja povoljna kretanja praćena daljnjim porastom ukupne zaposlenosti, a najveći je rast sezonski očekivano generiran u sektoru uslužnih djelatnosti privatnog sektora povezanih s turizmom. Broj nezaposlenih nastavio se smanjivati zbog snažnijih odljeva iz evidencije nezaposlenih osoba, iako treba uzeti u obzir da su ti odljevi samo djelomično rezultat novog zapošljavanja, dok se djelomično radi o odjavi iz evidencije zbog nepridržavanja zakonskih odredbi i snažnijoj emigraciji radno sposobnog stanovništva nakon ulaska Hrvatske u Europsku uniju, koje utječe i na kretanje radne snage.

Pozitivni makroekonomski signali podržali su blagi oporavak kreditne aktivnosti, pa se i u drugom ovogodišnjem tromjesečju nastavio rast plasmana monetarnih institucija domaćim sektorima (osim države) na osnovi transakcija. Pritom je godišnji rast plasmana nefinancijskim poduzećima iznosio 2,8%, a stanovništvu 2,3%. Suprotno tome, nominalni plasmani domaćim sektorima nastavili su se smanjivati, što

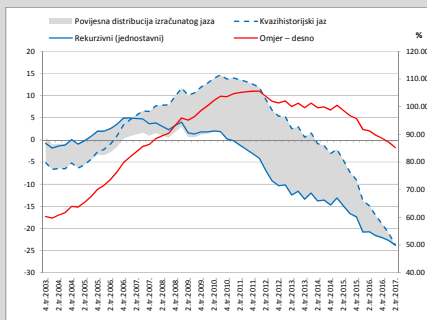
¹ Detaljnija metodološka objašnjenja vidi u Okviru 4. Financijski ciklus i kalibracija protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala, Financijska stabilnost br. 13, srpanj 2014.

je bilo posljedica prodaje neprihodonosnih plasmana te djelomično jačanja kune prema euru, čime je smanjena kunska protuvrijednost plasmana indeksiranih uz euro.

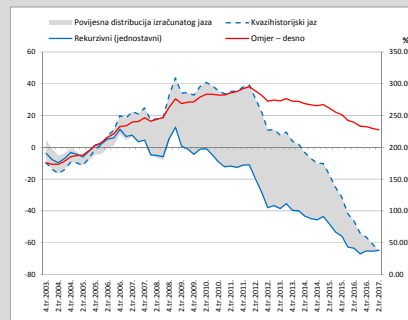
Rast bruto domaćeg proizvoda te daljnje smanjenje nominalnog duga nefinancijskih poduzeća i stanovništva rezultirali su nastavkom smanjivanja standardiziranog omjera kredita i BDP-a, koji je na kraju drugog tromjesečja 2017. godine pao na 85,2%. Jaz zaduženosti izračunat na temelju standardiziranog omjera i dalje je negativan (-23,8%). Iako se već neko vrijeme nazire oporavak kreditne aktivnosti, trenutačno ne postoji ciklički pritisak koji bi zahtijevao korektivne akcije HNB-a te referentni pokazatelj potrebne visine zaštitnog sloja procijenjen za drugo tromjesečje 2017. godine iznosi 0%. To potvrđuju i specifični pokazatelji relativne zaduženosti zasnovani na užoj definiciji kredita, koja obuhvaća samo potraživanja domaćih kreditnih institucija, stavljenih u odnos prema tromjesečnom, sezonski prilagođenom, BDP-u (slike 1. i 2.).

Slika 1. Pokazatelji relativne zaduženosti (omjer kredita i bruto domaćeg proizvoda) i kratkoročni jaz (relativno odstupanje omjera od njegova dugoročnog trenda)^a

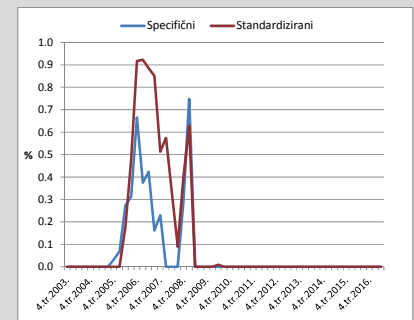
1.a Standardizirani pokazatelj

1.b Specifični pokazatelj

Slika 2. Referentni pokazatelj visine zaštitnog sloja

^a Izračuni svih relevantnih omjera i kratkoročnog jaza napravljeni su na uzorku od 2000. godine. Kvizihistorijski jaz izračunava se na cijelom uzorku, a rekurzivni jaz na desnostranom pomičnom uzorku (raspoloživih podataka u svakom tromjesečju), pri čemu su posljednja opažanja uvijek ista za oba pokazatelja jaza. Povijesne serije referentnih pokazatelja visine zaštitnog sloja prikazane su kao funkcija kratkoročnog (rekurzivnog) jaza.

Izvori: DZS (izvorne serije nominalnog BDP-a, sezonski prilagođene u HNB-u); HNB (tablice D1, D5 i H15 za vremenske serije kredita); vremenske serije podložne su revidiranju i dostupne na internetskim stranicama HNB-a

HNB će u skladu s usvojenom makrobonitetnom politikom nastaviti redovito pratiti razvoj mogućih neravnotežnih odnosa u financiranju potreba nefinancijskog sektora te na tromjesečnoj osnovi objavljivati stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala, kao i sve referentne pokazatelje. U tome će se oslanjati i na sve druge značajne informacije i indikatore koji bi mogli upućivati na rizike prekomjernoga kreditiranja kao što su kretanje cijena na tržištima robe i usluga, kretanje cijena nekretnina, manjak na tekućem računu platne bilance, dinamika kreditnih plasmana i monetarnih agregata i slično, što je dostupno na mrežnim stranicama: <http://www.hnb.hr/analize-i-publikacije/redovne-publikacije/bilten>.